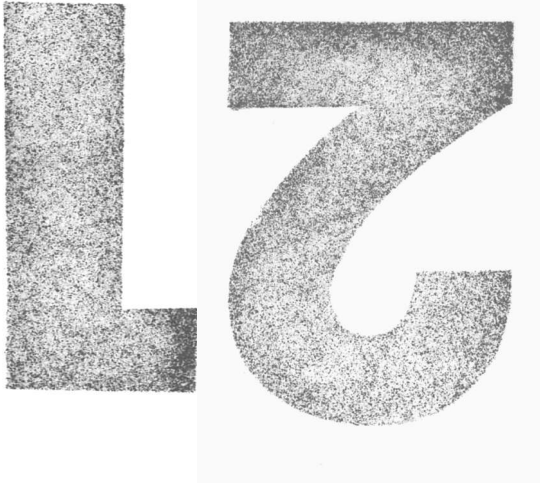

Charles Burnett

Variacions del real

* CÈNTRIC *

Charles Burnett

Quan era estudiant a UCLA, el cineasta afroamericà Charles Burnett va rodar, durant els caps de setmana de tot un any i amb actors no professionals, una obra mítica que ha restat —malgrat els premis que va guanyar a Berlín i Sundance— marginal i gairebé clandestina: *Killer of Sheep*. És la història d'un home negre que treballa en un escorxador i el retrat de la vida quotidiana al gueto Watts de Los Angeles.

The Horse, Charles Burnett, Estats Units, 1973, 13 min, vídeo
Killer of Sheep, Charles Burnett, Estats Units, 1977, 83 min, 35 mm

Killer of Sheep, per Jonathan Rosenbaum

Gràcies a l'excel·lent feina de restauració de l'Arxiu de Cinema i Televisió d'UCLA i a l'heroisme pacient de Milestones Films i Dennis Doros —qui s'ha passat anys adquirint els drets musicals per a una pel·lícula que en gran part està construïda al voltant de peces de música—, la primera obra monumental de Charles Burnett, *Killer of Sheep* (1977), ha aconseguit finalment la seva primera estrena comercial. Rodat pel mateix Burnett en pel·lícula de 16 mil·límetres en blanc i negre per menys de 10.000 dòlars —i com a tesi del seu màster a UCLA—, aquest retrat de la quotidianitat al gueto Watts ha anat guanyant ressonància i reputació durant els darrers 30 anys. El film està centrat en la malenconia del temps lliure que el protagonista —un treballador cansat d'un escorxador (Henry Gayle Sanders, meravellós)— passa amb la seva família i

The Horse, Charles Burnett

els seus amics. La lenta consumpció i el lent degoteig d'aquest temps lliure mentre ell es va corsecant per dins és essencial per a l'experiència de la pel·lícula.

També podem entreveure el protagonista a la seva feina, però la major part del que sabem del seu treball i dels sentiments que li produeix prové de veure la seva alienació general i el seu esgotament quan es troba a casa: quan repara la pica de la cuina, quan balla amb la seva dona a la sala d'estar, quan renya el seu fill, quan rebutja participar en un robatori planejat per uns veïns o quan intenta arreglar un cotxe.

El 1990, *Killer of Sheep* va ser seleccionada per la Biblioteca del Congrés com un dels primers 50 títols a entrar al Registre de Cinematografia Nacional. Tot i que va tenir anteriorment una carrera comercial força reeixida a Nova York aquell any, la seva aproximació al tema és més lírica i reflexiva que dinàmica i dramàtica, i no va ser un èxit.

Killer of Sheep, Charles Burnett

a Los Angeles. "Killer of Sheep" va ser finançada, escassament, amb subvencions i amb diners del mateix Burnett. Va ser rodada en 16 mm al llarg dels caps de setmana amb un càsting d'actors no professionals. Completada el 1973, no es va estrenar oficialment (i només d'una manera molt marginal) fins al 1977.

Com es desenvolupava el storyline de "Killer of Sheep"?

CB: Havia estat treballant amb altres cineastes que estaven fent històries sobre gent de classe treballadora, però pensava que estaven idealitzant aquelles històries. Les pel·lícules tractaven de la gent de classe obrera, però les feien uns estudiants que estaven molt lluny d'aquell ambient. Volia mostrar la història d'un home que estava lluitant i s'aferrava a alguns valors que eren constantment erosionats per altres forces, per la seva relació amb la comunitat i la qualitat de la feina que feia. Al mateix temps, volia obrir bé amb la seva família. Volia imposar els meus valors a la seva situació. Només volia mostrar la seva vida i no volia resoldre la seva situació imposant solucions artificials com les que convenen a un metge o a un diplomàtic. La realitat és que la majoria de les persones no se'n surten. Volia mostrar que hi ha un element positiu a la seva vida, i com ell ho accepta.

La pel·lícula sembla improvisar —però, de fet, està estrictament escrita— el flux dels seus esdeveniments. La fotografia defuig els adorns i la bellesa. Era una veritable manera de fer cinema domèstic: rodant amb el teus propis amics i familiars del teu barri, en localitzacions de veritat i mostrant de prop les situacions del dia a dia. *Killer of Sheep*, en una mirada superficial, podria semblar la pel·lícula que qualsevol pot fer. Però ningú més va fer res semblant.

NK: Un crític (Armond White) va dir que "Killer of Sheep" era, d'alguna manera, la teva resposta a les mentides del cinema de "blaxploitation". És veritat?

CB: D'alguna manera sí, però en diversos aspectes. Molts de nosaltres estàvem enfadats amb aquelles pel·lícules perquè eren l'única representació de la nostra experiència que es mostrava a les pel·lícules. Així que érem molt conscients de qui era l'enemic, per dir-ho així. I llavors hi havia les imatges que ens semblaven positives,

En vaig fer una crítica més favorable, però encara amb una certa cautela, per al *Soho News* (desaparegut ja fa temps) el 1981, impressionat enormement tant per la seva descripció global de la vida en un gueto com per la seva representació (gairebé feta totalment per no-professionals, a part de Sanders), però amb un cert escepticisme sobre els usos eclèctics de la música (clàssica, blues, R&B i jazz), a part de la introducció inspirada i excepcional del «West End Blues» de Louis Armstrong com un obligat en una seqüència de la part final. Vaig pensar que el film tenia alguns problemes per ajustar el ritme a la forma, però avui, aquelles mateixes característiques, combinades amb un treball visual bell i un estrany sentiment sobre el llenguatge corporal, semblen claus en la potència de la pel·lícula.

Chicago Reader, 3 de agost del 2007.

Entrevista amb Charles Burnett

Nelson Kim: Tinc la teoria que hi ha dues classes de gent que es converteixen en cineastes seriosos. Una són els cinèfils, com ara Scorsese o Godard, que estan enamorats del cinema i tot ho fan al voltant del cinema, i només més tard imaginem quina mena d'històries volen mostrar amb el cinema. Els de l'altra classe, en canvi, ja saben quines històries volen explicar i llavors descobreixen que el cinema és una manera de narrar-les. Crec que vostè és de la segona classe. Hi està d'acord?

Charles Burnett: Sí. Perquè llavors hi havia tota aquesta activitat que continuava durant els anys seixanta i l'art en formava part. S'escribia molta poesia, es feien contes i obres de teatre, i sempre et preguntaven: «Què pots fer?». Llavors eres una part del problema o una part de la solució. Era la frase del temps. Així sabíem quins assumptes estàvem intentant tractar i l'única manera de narrar-los era a través de les diferents formes d'expressions, dels mitjans de comunicació diferents. Per a alguns, les pel·lícules es van convertir en una manera possible d'emfasitzar aquestes coses.

NK: Després de fer unes quantes pel·lícules curtes a UCLA, Burnett va començar a treballar en el seu projecte de tesi: un llargmetratge, un estudi episòdic d'un treballador i la seva família de Central South,

com les pel·lícules de Sidney Poitier, que eren molt bones però parlaven més per a la comunitat blanca que per a la comunitat negra. Necessitàvem tot l'espectre, la gamma completa de l'experiència negra. Llavors hi havia també intents de ser positius i polítics amb quadres socials realistes on els assumptes són molt clars: per exemple, hi ha explotació en una botiga, el director està explotant els treballadors, així que s'ha de fer que la gent s'ajunti i formi una vaga.

NK: Una solució política definida.

CB: Sí. I llavors s'aconsegueixen els drets dels treballadors i tothom és feliç. Però no era el cas que estava vivint. I hi havia massa pel·lícules que ho mostraven i em preocupaven tant com els films de black exploitation.

Nelson Kim. *Senses of Cinema*, maig del 2003.

Programadors: Núria Esquerri i Gonzalo de Lucas.

Killer of Sheep, Charles Burnett

